צג: המצניע פרק עשירי שבת

שמשענת הסום על ידיו. הכי תנן לה בתמס' זבים פ"ד (משנה ז) היה רוכב על גבי בהמה ומרבע עליות תחת רגלי בהמה טהורות מפני שיכולה לעמוד על שלש היתה טלית אחת תחת שתי ידיים תחת שתי רגליים תחת יד ורגל טמאה רבי יוסי אומר הסום מטמא בידיו כו' וגרסה לר"י דרבי יוסי לא פליג אלא מרישא אבל אסיפא דקתני תחת שתי רגליים עמאה לא פליג דאף על גב דמשענת הסום על ידיו דבר פשוט הוא דבלא שתי רגליו לא היה יכול לעמוד קשה לר"י מה לזה רב פפי לבהיא מסיפא ולא מייתי מרישא ממילתייהו דרבנן כדאייתי לעיל ואומר ר"י דמשום דמרישא איכא לתווויי כדבעי למימר לעיל שאני הכא דעקרה לגמרי אבל אר' יוסי ליכא למידחי דטעמיה משום דעקרה דא"כ לא יטמא הסום אפילו בידיו דפשיטא נמי דעקרה לזו: **ויכול לעמוד על רגלו אחת עבודתו בשרה ואם לאו פסולה.** מהכא ליכא למיפשט דמין במינו מוכן לאכן הוא ממין הרלפה ומין בשאינו מינו (מוכן דכלי מינו ממין הרלפה ובעינן הוא בפ' הוציאו לו ריומא דף נח.) בהנית סיב בתוך המזרק וקיבל בו מת הדם דודאי סיב מבטל ליה אבל כלי ואכן לא מבטל ליה דאכן נתקלים בה ההולכים שם: **אמר** מר זה יכול וזה יכול רבי מאיר מחייב איבעיא להו בו'. תימה לר"מ דאמאי בעי לה אליבא דרבי מאיר ומאי למיבעי בזה אינו יכול וזה אינו יכול אליבא דר"ש דקיימא מתני' כוותיה וגרסה דגירסא זו טעות וגרסי' אמר מר זה אינו יכול וזה אינו יכול ואומר ר"י דאין למחוק הספרים משום זה דהא דלא נקט זה אינו יכול כו' משום דאין רגילות באין יכול אלא יהא בו שיעור לכל ל' ועל גי' ר"מ קשה לר"י דמאן דבעי שיעור לזה ולזה אמאי מי לא שמיע ליה מתני' דמייתי בסמוך לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבין אבל לגיר' הספרים דפליגי בזה יכול וזה יכול אינה למימר דבאין יכול מודו כולהו דשיעור אחד לכולן ומאן דמייתי סייעתא מלגי' סנכנם לנית אין נראה לו לאלוק בין שניהם יכולין לאין יכולין ומיהו לגי' ר"מ איכא למימר דמאן דבעי שיעור לכל אחד יאמר דלגי' סנכנם לאו דוקא אחד אלא כלומר שניהם:

ואמאי ליבעי שיעור טביחה בו'. אבל מגנבו דרישא לא מצי למיפרך דהתם לא בעי שיעור דתשלומי כפל נוהג בכל דבר ובכל שהוא: **דילמא** דאית ביה בדי לארוג מפה לזה בו'. והא דלא נקט קנה דעלמא לאשמעינן דאע"ג דאין רגילות לארוג שתי מפות בקנה אחד אם יש שיעור לארוג מפה לזה ולזה חייב: **אלא** אימא חייבין ור' שמעון פוטר. ובקנה כבד דה"ל זה אינו יכול וזה אינו יכול: **ששגג** על האוכלין וחזיד על הבלי. וחייב על הבלי היינו סקילה כפי' רש"י ורבינו שמואל קשה לו לאוקמי בריישא בחיוב סקילה דבכל דוכתא איירי בחיוב חטאת והגיה הגרסא כגון ששגג על הבלים וחזיד על האוכלין ולא התרו בו דליכא באוכלין לא חטאת ולא בכלי אינה חטאת ולא נראה לר"י לא כפי' הקונטרס ולא כפי' רשב"ם דבשחזיד באחד אינו חייב חטאת על הבשר ששגג בו דלא שב מידיעתו הוא כיון שחזיד באחד דמוקי בחזיד בכלי אינה חייבין בהריא. הלכך הא מתניתין דרבנן מחייבין דר"ש פוטר ליתא אלא בזה אינו יכול וזה אינו יכול, ועלה אמריינן הדין בעיא ותשובתו. המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הבלי שהכלי טפילה לו. ואם הוציא כשיעור בכלי חייב על האוכלין ופטור על הבלי. ואם היה הבלי צריך לו חייב על זה ועל זה, כגון שצריך לאוכל וצריך עוד לבלי. אי נמי שאין יכול להוציא את האוכל אלא בכלי כגון הנתוחין באי' ובוצעא בהן. **ודייקינן** מי אתינן למשכנו מעגה אבל אמירא, חדא דדמפרש לא יכול אחד להוציאו והוציאוהו שנים חייבים, ועוד מדר"ש פטור (נפטור) בהא. אמר רבינא אף

רבי יוסי אומר [א] **ז הסום מטמא על ידיו החמור על רגליו שמשענת הסום על ידיו וחמור על רגליו ואמאי הא קא מסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא ז"ר' אליעזר אומר ח"רגלו אחת על הכלי ורגלו אחת על הרצפה רגלו אחת על האבן ורגלו אחת על הרצפה רואין כל שאילו יונטל הכלי ותינטל האבן יכול לעמוד על רגלו אחת עבודתו כשרה ואם לאו עבודתו פסולה ואמאי הא קא מסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש אמר רבינא אף אנן נמי תנינא ט"קיבל בימין ושמאל מסייעתו עבודתו כשרה ואמאי הא קא מסייע בהדי הדדי לאו משום דאמרינן מסייע אין בו ממש ש"מ: אמר מר זה יכול וזה יכול ר"מ מחייב איבעיא להו בענין שיעור לזה ושיעור לזה או דילמא שיעור אחד לכולם רב חסדא ורב המנונא חד אמר שיעור לזה ושיעור לזה וחד אמר י"שיעור אחד לכולן אמר רב פפא משמיה דרבא אף אנן נמי תנינא היה יושב על גבי מטה וארבע טליות תחת ארבע רגלי המטה טמאות מפני שאין יכולה לעמוד על שלש ואמאי ליבעי שיעור זיבה לזה ושיעור זיבה לזה לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולן אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא י"צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו חייב נעלו שנים פטורין לא יכול אחד לנעול ונעלו שנים חייבים ואמאי ליבעי שיעור צידה לזה ושיעור צידה לזה לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולם אמר רבינא אף אנן נמי תנינא י"ר"השותפין שגנבו וטבחו חייבין ואמאי ליבעי שיעור טביחה לזה ושיעור טביחה לזה לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולם ואמר רב אשי אף אנן נמי תנינא שנים שהוציאו קנה של גרדי חייבין ואמאי ליבעי שיעור הוצאה לזה ושיעור הוצאה לזה לאו משום דאמרי' שיעור א' לכולם א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי דילמא דאית ביה כדי לבשל ביצה קלה לזה וביצה קלה לזה א"ב לישמעינן קנה דעלמא מ"ש דגרדי ודילמא דאית בי' כדי לארוג מפה לזה וכדי לארוג מפה לזה אלא מהא ליכא למשמע מינה תני תנא קמיה דרב נחמן שנים שהוציאו קנה של גרדי פטורין ורבי שמעון מחייב י"כלפי לייא אלא אימא חייבין ור"ש פוטר: מתני' יז"המוציא אוכלין פחות מכשיעור בכלי פטור אף על הבלי שהכלי טפילה לו י"את החי במטה פטור אף על המטה שהמטה טפילה לו י"את המת במטה חייב וכן יכוית מן המת וכוית מן הנבלה וכעדשה מן השרץ חייב יזורבי שמעון פוטר: גמ' ת"ר המוציא אוכלין כשיעור בכלי חייב על האוכלין ופטור על הכלי ואם היה כלי צריך לו חייב אף על הכלי שמע מינה אוכל שני זיתי חלב בהעלם אחד חייב שתים אמר רב ששת הכא במאי עסקינן כגון**

הסום מטמא בידיו. אם הזז רוכב עליו ועליות תחת אחת מידיו של סוס טמאה אבל תחת רגליו שהורה שאין משענתו על רגליו והא דתנן לעיל ד' עליות תחת רגלי הבהמה טהורות לא כרבי יוסי: כהן העומד על גבי כלי או אבן או שום דבר המונח בינו לבין הרלפה ועבד עבודתו פסולה דכתיב [ב] **ושרת** כלל אחיו הלוים העומדים שתהא עמידתו כשאר אחיו ותנא דבי ר' ישמעאל הואיל ולפה מקודשת וכלי שרת מקודשין כו' בזבחים [ג]: שמאל פסולה לעבודה כדאמר בפ"ק דחולין (דף כב.) כל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא ימין: **שיעור לזה.** גרוגרת אם אוכל הוא: **שיעור זיבה.** שיכניס בו עליו וצריך להיות כאן ד' זבים: **נעל אחד בפניו.** זו היא לידתו: **נעלו שנים פטורין.** ור' יהודה הוא דפטר בשמיסה יכולין: **שיעור.** לידת לבי לכל אחד ואחד אלא שמע מינה שיעור אחד לכולן ומדר' יהודה נשמע לר' מאיר בשמיהן יכולים דבהא לא פליגי: **חייבין.** לשלם תשלומי ד' וה': **קנה גדול.** אורחא דמילתא והוא העולה ויורד בשתי: **קנה דעלמא.** שאינו עומד אלא להסקה דהוי שיעורו כעצים דאילו האי שיעורו כדי אריגה: **כלפי לייא.** כלפי היכא נהפך דבר זה הא רבי שמעון הוא דפטר שנים שהוציאוהו: **מתני' אם החי במטה.** ואי לא מיתיבי על הוצאתו דהוא מקיל עצמו ומוציא עצמו: **וכן כוית מן המת.** חייב אם הוציא דהואיל ומעמת הוצאה משובה היא להגיל עצמו מן הטומאה: **ור' שמעון פוטר.** אפילו במת שלם דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה. וכל מלאכה שאינה צריכה (לגופה) אלא לסלקה מעליו הוי מלאכה שאינה צריכה לגופה בדרבינו לא נאה לו ולא היה צריך לה הלכך לאו מלאכת מחשבת היא לר' שמעון: **גמ' ופטור על הכלי.** שהיא טפילה לאוכל: **ואם היה צריך לכלי.** להשמתם בו תשמיש אחר במקום שמוציאו שם: **חייב.** על כל אחד ואחד כי היכי דמיחייב ליה תרתי אתרתי הוצאות בהעלם אחד:

ששגג

אמן נמי תנינא השותפין שגנבו חייבין. עיקר דילה (בב ק עח) השותפין שגנבו וטבחו (וחייבים) [פטורין]. והתניא השותפין שגנבו חייבין. אר"נ לא קשיא כאן בשותף שגנב מחבירו כאן בשותף שגנב מעלמא. איתיביה רבא לרב נחמן יכול שיתף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו יהו חייבין. ת"ל וטבחו או מכרו. מכרו כולו טבחו כולו. אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשותף שטבחו לדעת חבירו כאן בשותף שטבחו שלא לדעת חבירו. ואמאי ניבעי טביחה לזה וטביחה לזה והיכי מחייבו שנים בטביחה אחת. אלא לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולן. אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא שנים שהוציאו קנה של גרדי חייבין. אע"פ [דמהא לא] שמעינן מינה דשיעור אחד לכולן או צריכין שיעור לכל אחד יאחד. מפני שקנה של גרדי יש בו כשני שיעורין, וכבר שמענו מן הגך מתניתא דאמרינן שיעור אחד לכולן. אלא דגמרינן דלענין זה אינו יכול קימינן דהיא אלוגתא דר' שמעון ורבנן. והא ק תני תנא קמיה דרב נחמן

רבינו חננאל (המשך)

אמן נמי תנינא השותפין שגנבו חייבין. עיקר דילה (בב ק עח) השותפין שגנבו וטבחו (וחייבים) [פטורין]. והתניא השותפין שגנבו חייבין. אר"נ לא קשיא כאן בשותף שגנב מחבירו כאן בשותף שגנב מעלמא. איתיביה רבא לרב נחמן יכול שיתף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו יהו חייבין. ת"ל וטבחו או מכרו. מכרו כולו טבחו כולו. אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשותף שטבחו לדעת חבירו כאן בשותף שטבחו שלא לדעת חבירו. ואמאי ניבעי טביחה לזה וטביחה לזה והיכי מחייבו שנים בטביחה אחת. אלא לאו משום דאמרינן שיעור אחד לכולן. אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא שנים שהוציאו קנה של גרדי חייבין. אע"פ [דמהא לא] שמעינן מינה דשיעור אחד לכולן או צריכין שיעור לכל אחד יאחד. מפני שקנה של גרדי יש בו כשני שיעורין, וכבר שמענו מן הגך מתניתא דאמרינן שיעור אחד לכולן. אלא דגמרינן דלענין זה אינו יכול קימינן דהיא אלוגתא דר' שמעון ורבנן. והא ק תני תנא קמיה דרב נחמן

מסורת הש"ס

א) זבחים כד., ב) [תוספתא דמכשירין פ"ח], ד) לקמן קמ:, ה) ב"ק עח: [ע"פ ומצינו לישב כ"מ ת. ע"ש], ו) [עי' פירש"י בפסחים ה: ועמ"ש רש"י לקמן קמ.], ז) [לעיל סב.], ח) לקמן קמח: עיי"ש], ט) [ע"ש], י) [עי' תוס' לקמן נד. ד"ה אין], יא) [דנכרים יח.], יב) [דף כד.], יג) עיין כתה"ש], יד) שיך לדף נד.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ריבול וכו' ומין בשאינו מינו דחוצץ דכלי שאינו מין הרלפה הוא דבעיא היא:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה אבר בר. ומיהו לגי' ר"מ, ק"ל הא ס"ב נמי לבריי ס"ל כן דאליב יקפה נמחק דפסא חד' עליות בתחת רגלי המטה וס"ל ס"ל דאין נאלק בזה כין דיי חי"י לזה ל"ה חיי ס"ב מלי פסיש בדרך דמיון שבת לעומאה ומתמיהיא דזכין אחתי לא פסיי בפשיטות יותר מתמר' דמסכתין ומדין שבת עצמי מהא דלא יכול אחד לנעול ועלו שנים אע"כ דמהכיא ר"ל דנעלו שנים ומ"ל מה הקשה הרי"ש על ביצת הר"ח הא גם לשיטתיה ל"ל כן דיש לאוקמה בנגנבו שנים ול"ש: **תוס'** ד"ה **ואמאי** ליבעי וכו' בכל דבר ובכל הבר ובכל שהוא. עיין בב"ק דף סב ע"א תוס' ד"ה דבר שאין מפרס ועמ"ק:

הגהות הגר"א

(א) גמ' הסום מטמא על ידיו המחבר כו'. נ"ל לתיקון וגרס"ש במתני' זבים ופר' נפ"ד סס:

ז) זבין פ"ד מ"ז [ע"פ הגירסא המיוחס ועי' תוי"ט], ח) [ומיש כה. ט) [תוספתא דאהלות פ"ח], י) לקמן קמ:, יא) ב"ק ד"ק מח: [ע"פ ומצינו לישב כ"מ ת. ע"ש], יב) [עי' פירש"י בפסחים ה: ועמ"ש רש"י לקמן קמ.], יג) [לעיל סב.], יד) לקמן קמח: עיי"ש], טו) [עתוס' לקמן נד. ד"ה אחת], יז) [עי' תוס' לקמן נד. ד"ה ר"ש], יח) [דנכרים יח.], יט) [דף כד.], כ) עיין לדף נד.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com